

Regele-Dinastia-Marele Preot

Desi nu este pentru nimeni un secret, totusi se trece cu multa usurinta peste unul din elementele fundamentale de organizare statala a dacilor. Invaziile persane, razboaile de buna vecinatate frateasca purtate cu macedonenii, ca si cu cele mai putin fratricide angajate de romani contra dacilor, toate, fara exceptie, arata realitatea unica a regalitatii ca forma traditionala si specifica de organizare a dacilor. Insistam asupra acestui fapt in conditiile in care fenomenul regalitatii este necaracteristic grecilor (cu exceptia spartanilor) iar pentru romani el este consecinta falimentului principiilor republicane. Regalitatea la daci avea serioase temeiuri practice, asigurand manifestarea unitatii nationale de actiune in folosul poporului dac. Aceasta realitate incontestabila a regalitatii a fost atent si ferm ocolita de istoricii comunisti care timp de o jumătate de secol au facut din raspublica sovietica idealul suprem intr-o tara *monarhie* de la iesirea sa din negura istoriei pana la invazia hoardelor sovietice jefuitoare de ceasuri. *Regele* considerat manifestarea terestra a divinului avea in mod permanent pe langa el pe *Marele Preot* cu care forma o unitate de concepie si vointa. Sunt bine cunoscute perechile *Burebista-Decebal* si *Decebal-Vezina*. In ce priveste statutul dacilor acesta era in cel mai prost caz un regat mai mic sau mai mare, dupa cum o permiteau imprejurarile, dar invariabil un regat. Totusi situatia statului condus de *Burebista*, daca vom considera suprafata si forta militara (200000 de luptatori), ca si rezultatele militare, credem ca este mult mai correct sa vorbim despre un imperiu, renuntand la termenul de regat pe care istoriografia romana il folosea in mod minimalizator cu scopul de a sublinia o maretie a *Romei* care, in epoca, nu prea convingea. Chiar din putinele date istorice cunoscute, si care sunt oricum numai bine voitoare dacilor nu, reiese un fapt deosebit de important. Succesiunea la tronul *Daciei* nu a facut niciodata obiectul conflictelor dinastice, regula cea mai importanta fiind aceea de a se asigura statului cel mai bun rege care se putea gasi. Un *Mare Preot* cu autoritate si devotement pentru neam ca si o morala foarte sanatoasa par a fi elementele care au condus la un asemenea rezultat exceptional. Binomul *popor-rege* a functionat unitar in intreaga istorie cunoscuta a *Daciei* fara ca nicio fisura sa poata sa apara. Au existat foarte rar tradari individuale (vezi cazul *Bicilis*) dar niciodata tradare colectiva. Aceasta constituie marca unei societati sanatoase. Deosebit de importanta pentru stabilitatea si buna functionare a statului dac s-a dovedit *institutiile Marelui Preot*. Acesta pare a fi fost cel mai apropiat si mai eficient sfetnic al regelui pe care il dubla in multe din treburile statului, tendinta extrem de trainica pe care o regasim peste timp si in cazul *regelui Vlad*, mentionat in *Codexul Rohontzy*, care avand doua armate egale (a cate 80000 de luptatori) le pune sub comanda sa si sub cea a *Patriarhului* sau. Un element deosebit de semnificativ, care explica rolul *Marelui Preot* este autoritatea da-a dreptul uriasa asupra poporului. Este notoriu si fara precedent in toata istoria antica europeana cunoscuta cazul *Marelui Preot Deceneu* care cere poporului sa zmulga viile renuntand in acest fel la consumul vinului. Faptul este cu atat mai semnificativ cu cat fenomenul consumului de vin are radacini foarte puternice in *panteonul tracodacic* in care zeul vinului *Dionisos*

este bine cunoscuta zeitate pelasga din timpul lui *Minos*. O asemenea uriasa influenta a *Marelui Preot* asupra poporului este cu atat mai demna de atentie cu cat nu s-a constituit niciodata intr-o forta care sa intre in conflict cu autoritatea regala, asa cum a fost cazul in *Egipt*, unde *Marii Preoti* eliminau in mod current faraonii pe care nu ii agreiau. Din contra, in cazuri de criza, trecerea *Marelui Preot* pe tron constituia solutia fericita pentru soarta regatului, asa cum a fost in cazul lui *Deceneu*, care, ca successor al lui *Burebista*, asigura dupa disparitia acestuia, continuitatea dinastica, si, prin aceasta supravietuirea regatului *Daciei*.

Asa cum este si normal un asemenea stat avea o institutie foarte puternica pe care se sprijinea si care ii era foarte caracteristica.. Aceasta era ***Dinastia*** si are ca trasaturi specifice fundamentale omogenitatea si taria. Istoria dinastiilor regale ale dacilor nu cunoaste conflicte de succesiune. Ceva mai mult in momentele de criza tentativele destabilizatoare externe nu reusesc sa zdruncine casele regale din ***Dacia***. Astfel tentativele romane de a-l folosi pe printul ***Diegis***, fratele regelui ***Decebal***, contra acestuia nu reusesc decat sa-l faca pe ***Diegis*** sa fie si mai atent in indeplinirea sarcinilor sale politice. Organisme extrem de robuste, bine adaptate si fidele rolului lor, dinastiile regale din ***Dacia*** se dovedesc institutii a caror ratiune principala de a fi ramane servirea intereselor regatului si astfel a poporului, carora le asigura o conducere si reprezentare foarte eficienta, sobra si demna. Una din functiunile cele mai semnificative ale dinastiei este ***institutia casatoriei de stat*** prin care ***Dinastia*** apara soarta regatului. Cand regele ***Darius*** ii cere in casatorie pe fiica sa, regele get ***Antirus*** refuza prompt. Urmeaza un conflict care se incheie cu victoria getului. Tot asa stau lucrurile si la sfarsitul secolului I i.H. cand ***Roma*** cauta o casatorie a uneia dintre principesele casei imperiale in casa regala a ***Daciei***. Desi nu sunt xenofobi, regii daci isi respecta sangele si marea lor noblete si resping aceste oferte magulitoare pentru a elimina aparitia pretentiilor statelor vecine asupra teritoriului ***Daciei*** si deci pretextele de razboi consecutive. S-ar putea spune ca aceste case regale aveau in acest sens o mentalitate defensiva. In fond ele au teritorii suficiente si nu doresc achizitii succesoriale prin aliante dinastice, scopul lor fiind binele poporului dac. In ceea ce priveste casatoriile regale, acestea nu constituie o problema, dacii avand deja destula nobilime, si mai mica si mai mare, din care sa-si recruteze sotii pentru regi, sotii pentru principese, si la nevoie cei mai potriviti regi. Din punct de vedere al institutiei casatoriei de stat dinastia dacica de stat era deci una ***endogama***. O asemenea institutie (i.e. dinastia), parte integranta a societatii si poporului, constituia conducerea fireasca, iubita si vejnica de sacrificiul suprem pentru tara si neam. Elementul cel mai proeminent al acestei institutii traditionale si caracteristice a dacilor, ***Regele***, este nu doar cel care ii reprezinta in relatiile cu alte state. Astfel regele este comandantul armatei (calitate care atarna greu la confirmarea sa ca dinast), face politica statului (incheie tratate de pace, declara razboi), face politica de investitii militare si civile si detine, alaturi de ***Marele Preot***, functia religioasa de reprezentant pamantesc al zeilor (de fapt al zeului, caci se pare ca dacii lui ***Decebal*** sunt practic monoteisti). ***Regele*** are deci functii: militara, politica, administrativa si religioasa.

Desi concentreaza in mainile lor atatea puteri, regii dacilor nu devin tirani si monarhia dacilor nu are un caracter absolutist. Autoritatea regelui este, totusi, coplecitoare, in acest sens mentionam cazul regelui ***Roles***, care nemulțumit

de prestatia militara a supusilor sai le porunceste sa se pedepseasca asumandu-si obligatiile menajere ale femeilor. O asemenea pedeapsa injositoare este acceptata prompt in temeiul constiintei vinovatiei proprii dar si a autoritatii regale, pe care, in aceasta situatie de criza o constatam ca fiind unanim si ferm acceptata de popor. Cuvantul regelui, oricat de dureros ar suna, este acceptat fara vreo rezerva, contestarea nici nu intra in discutie. In situatiile extreme, de mare pericol pentru **Regat si Rege, Regele** poate recurge la actul sinuciderii, care in cazul sau, are semnificatia rituala a autoconstituirii sale in sol sacru plecat la **Zamolxis**, caruia sa-i ceara o soarta mai buna pentru neamul sau. Cazuri de asemenea apoteoze tragice, nefiind rare in istoria dacilor, credem ca suntem in fata unei institutii a societatii dacilor. Amintim in acest sens cazurile **Dapyx, Ziraxys si Decebal**. In acest fel **Regele**, slujitor al neamului si patriei, ia calea cerului intr-un ultim, disperat si sublim efort de a aduce buna-vointa stapanului ceresc. Institutia regatului, dinastiei, casatoriei de stat, regelui, marelui preot, a "sinuciderii" regale etc. sunt elemente fundamentale de organizare statala a dacilor. Ele sunt strict autohtone si intrunesc adeziunea deplina a intregului popor care le respecta si apara ca pa un mod propriu de viata. Caracterizarea monarhiei ca ereditara (prin succesiune dinastica patrilineara la tron) sau cea electiva (prin succesiune desemnata de catre o structura electoare) sau eventual ca mixta, constituie cadrul general de tratare a acestei chestiuni. In privinta regatului dacilor, aceasta este o monarhie ereditara patrilineara, dar fara excluderea absoluta de la tron a femeilor (cel putin in etapele timpurii). Acesta este un element deosebit de caracteristic dacilor. Prin comparatie observam la romani o monarhie patrilineara (transmisie tata→fiu) dar de sorginte matriarhala. Acest fapt dovedeste trecerea dacilor la o societate patriarhala in timp ce romanii inca prezintau sechelele unui **matriarhat retardat si retardant**. In situatii de criza tronul poate reveni atat unui membru al casei regale care nu are vocatie succesorală imediata (cazul **Decebal**) cat si **Marelui Preot** (cazul **Deceneu**). In aceste conditii trebuie sa definim monarhia dacilor drept **monarhie eficace**, notiune bazata pe principiul fundamental de succesiune al realizarii eficientei maxime a actului de guvernare. Un asemenea tip de institutie implica existenta unei morale extrem de stabile, evaluate si deci de o calitate superioara. O morala si un spirit civic atat de performante in sfera functionarii monarhiei nu puteau fi altceva decat consecinta unui sistem religios de o mare putere. Credem ca nu gresim vorbind la daci despre o **religie de stat**, dar nu in sensul unei impuse ci in sensul unei liber acceptate, considerata naturala de tot poporul si devenita baza a organizarii regatului. Istoria dacilor este istoria **regatelor dacilor**.

